

Найбільші біржі світу

На сьогодні у світі налічується близько 200 бірж у більш ніж 60 країнах. Серед найбільших бірж світу 6 - американських.

Біржі	Оборот, млн.дол.
<i>Нью-Йоркська</i>	1023,2
<i>Токійська</i>	392,3
<i>Середньо-Західна (США)</i>	79,1
<i>Лондонська</i>	76,4
<i>Осакського</i>	68,1
<i>Тихоокеанська (США)</i>	36,8
<i>Торонтська</i>	31,7
<i>Американська</i>	26,7
<i>Амстердамська</i>	20,0
<i>Паризька</i>	19,8
<i>Філадельфійська</i>	17,9
<i>Бостонська</i>	14,4

Основні фондові біржі в світі

Країна	Кількість основних бірж	Назва	Основна біржа
США	13 фондових бірж	American Stock Exchange, Середньозахідна, Тихоокеанська, Бостонська	Нью-Йоркська Фондова біржа
Великобританія	22 Фондових бірж	Лондон, Глазго, Бірмінгем, Ліверпуль	Лондонська ФБ є одним із найбільших фінансових центрів світу
Франція	8 Фондових бірж	Париж, Ліон, Марсель, Лілль, Нансі, Бордо, Нант	Паризька фондова біржа
Німеччина	7 Фондових бірж	Франкфурт-на-Майне, Дюссельдорф, Гамбург і т.д	У Франкфурті-на-Майні
Японія	9 Фондових бірж	Токіо, Кіото, Нагоя, Осака, Хіросіма, Коба, Нігата	Токійська ФБ займає 3 місце в світі
Канада	5 Фондових бірж	Монреаль, Торонто, Ванкувер, Калгарі, Вінніпег	Торонтська
Україна	7 Фондових бірж	Київська, УФБ, ПФТС, біржа "ІННЕКС"	УФБ, ПФТС,

Найбільшими за обігом та значенням залишаються ті національні біржі, які знаходяться в головному фінансовому центрі країни. На них концентруються операції загальнонаціональних масштабів, провінційні ж біржі поступово втрачають свої позиції. Так складається поступово *моноцентрична* система, яка в найбільш закінченому вигляді представлена в Англії, де Лондонська біржа має назву Міжнародної фондової біржі оскільки вона перебрала на себе фондові біржі не тільки Великобританії, але й Ірландії. На ній котируються не тільки цінні папери, емітовані резидентами, а й значна кількість іноземних цінних паперів та фінансові інструменти євrorинку.

- *Моноцентричними* можна також назвати фондові біржові системи Японії та Франції, хоча провінційні біржі там ще збереглися, але вони відіграють незначну роль.
- *Поліцентрична* система передбачає при функціонуванні основної, тобто найсильнішої з точки зору фінансових оцінок, діяльність ще кількох фондових бірж з високою питомою вагою біржового обороту. Така система біржової діяльності характерна для Австралії, Німеччини, Канади.

Токійська Фондова Біржа (Tokyo Stock Exchange)

- Токійська біржа є неприбутковою членською організацією, яка є юридичною особою і що володіє широкими правами в області самоврядування.
- На частку токійської біржі доводиться понад 80% біржового обороту країни. Основними продавцями і покупцями є інституційні власники цінних паперів. У Японії індивідуальні власники мають лише 20% акцій, що обертаються на біржі, а 80% належить фінансовим установам, страховим компаніям і корпораціям. Власники акцій розраховують не на дивіденди, а на підвищення курсу акцій і отримання доходу в результат продажу акцій по вищому курсу. Основний метод торгівлі - відкритий подвійний аукціон - торгівля з голосу в біржовому натовпі «зараба». До 80% всіх акцій, що обертаються в країні продаються і купуються на Токійській фондовій біржі.
- Покупцями акцій на цій біржі є не лише такі потенційні інвестори, як банки, страхові компанії, інвестиційні фонди, але й дрібні акціонери. Ця біржа є високоавтоматизованим ринком. Торговельна практика відрізняється від нью-йоркської та європейської. Перша секція розміщена у спеціальному місці, на ній торгують акціями великих промислових корпорацій — 1052 корпоративних акції; другу секцію репрезентують малі і середні компанії. Налічується 93 регулярні члени TSE. Вони є відомими у світі, оскільки підвищили імідж TSE. Торги ведуться акціями національних компаній, іноземних акцій небагато, незначним є й обіг відсоткових цінних паперів. В основному торгівля касова, строковий (ф'ючерсний) ринок відсутній.

Паризька біржа (фр. *Bourse de Paris*)

Паризька фондова біржа посідає перше місце серед семи бірж Франції. На неї припадає більш як 90% угод, що укладаються на національному біржовому ринку. На біржі існує три рівні котирування. Офіційне котирування призначене для великих корпорацій, які отримують стабільні прибутки, регулярно виплачують дивіденди, розміщують на ринку значну частину акцій і виконують рекомендації установ, які координують діяльність бірж. На такому самому рівні котируються також цінні папери іноземних емітентів. Акції малих та середніх підприємств котируються на другому рівні, який називають вторинним ринком. На третьому рівні, так званому вільному ринку, котируються цінні папери, що не були допущені до котирування на вищих рівнях.

На першому рівні укладаються як касові, так і строкові угоди з цінними паперами, на другому та третьому рівнях учасники ринку укладають тільки касові угоди. Біржові торги проводяться протягом трьох годин з 11.30 до 14.30 кожного робочого дня. Спочатку проводиться котирування державних та корпоративних облігацій, а після цього акцій.

- Найбільш специфічним є фондовий ринок США, він настільки розгалужений, що в головному фінансовому центрі країни знайшлося місце і для загальноновизнаного лідера - Нью-Йоркської фондової біржі, і для Американської фондової, в країні функціонують також провінційні фондові біржі, їх кількість за післявоєнні роки скоротилась, але ті що залишсь займають доволі сильні позиції, тому біржову систему США класифікують як побудовану по змішаному типу.

Американська модель біржі – самостійне об'єднання професійних посередників з внутрішньобіржовим регулюванням діяльності. Відповідний державний орган – Комісія з товарної ф'ючерсної торгівлі США – виконує в основному спостережні функції, координує діяльність усіх біржових ринків, здійснює юридичну експертизу всієї біржової документації з метою забезпечення рівних умов для

- **Англійська** модель біржі характеризується поєднанням значного впливу державних установ з широким членством бірж і брокерів у неурядовій і некомерційній організації, що координує діяльність біржового ринку, — Управління з цінних паперів і ф'ючерсів.
- **Французька** модель біржі передбачає визначальну функцію держави з контролю за діяльністю біржових структур і ринку.
- Характерною рисою фондового ринку **Німеччини** є величезний вплив на біржовий ринок монопольних банків, які займаються емісією та розміщенням цінних паперів, активно діють на вторинному ринку і володіють великими пакетами цінних паперів. До 10% акцій належать комерційним банкам. Ринок Німеччини також відрізняється досить стійкою структурою національного акціонерного капіталу. Близько половини всіх акцій знаходяться у постійному володінні й практично не перебувають в обігу на ринку.

Нью-Йоркська фондова біржа (New York Stock Exchange (NYSE))

- Нью-Йоркська Фондова Біржа (New York Stock Exchange, NYSE) - головна фондова біржа США, найбільша в світі. Символ фінансової могутності США та фінансової індустрії взагалі. На біржі визначається всесвітньо відомий індекс Доу-Джонса для акцій промислових компаній, а також індекс NYSE.
- На біржі здійснюються операції з акціями та цінними паперами більш ніж тисячі найменувань. На біржі котируються цінні папери понад 1,5 тисяч компаній. Загальна капіталізація компаній, що торгуються на NYSE, до кінця 2006 р. склала \$ 26,5 трлн.
- NYSE Composite - один з популярних біржових індексів у світі. Він відображає зміни в курсі всіх акцій, що котируються на Нью-Йоркській фондовій біржі, що включають в себе понад 1500 найбільших американських компаній із загальною капіталізацією понад 20 трильйонів доларів. Тому NYSE Composite може служити зручним показником стану економіки США.
- Біржа заснована 17 травня 1792 року. З 1975 року стала некомерційною корпорацією, що належить своїм 1336 індивідуальним членам (це число незмінно з 1953). Місця членів можуть продаватися, вартість одного місця зараз доходить до 3 мільйонів доларів.
- На початку березня 2006 NYSE завершила злиття з електронною біржею Archipelago Holdings і вперше за свою історію запропонувала акції інвесторам, ставши, таким чином, комерційною організацією. Її діяльність регламентується статутом, внутрішніми правилами та інструкціями. На нинішній день більша частина з 1366 місць знаходиться у власності у великих фінансових фірм і фахівців.

Лондонська фондова біржа (*London Stock Exchange*)

Лондонська біржа є сама акціонерним товариством, чиї акції на ній же і обертаються. На Лондонській фондовій біржі проводяться як первинні публічні розміщення акцій, так і вторинні публічні розміщення цінних паперів SPO емітентів з усього світу . Це пояснюється тим, що Лондон є світовим фінансовим центром, де зосереджені значні капітали і присутні серйозні інвестори. Ринок акцій на лондонській біржі ділиться на: основний, куди допускаються компанії відповідають вимогам, і альтернативний з менш жорсткими вимогами, призначений для молодих, здебільшого інноваційних компаній. Лондонська фондова біржа вважається самою інтернаціональною - на неї припадає близько 50 відсотків міжнародної торгівлі акціями. У 2004 році там мали лістинг 340 іноземних компаній з 60 країн світу. Всього ж на території Сполученого Королівства розташовуються 22 фондові біржі (найбільші з яких - у Лондоні, Ліверпулі, Глазго і Бірмінгемі). Всі індекси ЛФБ розробляє і розраховує спеціальна компанія – FTSE. Коли набирається «критична» маса компаній з будь-якої країни, тоді вивчається можливість запуску нового індексу. Наприклад, зараз на ЛФБ котируються акції 50 російських компаній. Тому був розроблений спеціальний індекс – FTSE Russia IOB. З ним працюють багато інвестиційних та пенсійних фондів. При запуску індексу враховується, наскільки він буде функціональний. Він повинен бути привабливим для фондів, які автоматично копіюють рух індексу та вкладають гроші в акції індексного кошика.

Поява того чи іншого індексу залежить від рівня попиту на ринку. Якщо інвестори хочуть мати певний індекс, ЛФБ починає працювати з FTSE, щоб такий індекс з'явився. Іноді при створенні індексу не так важлива країна, як інші фактори. Наприклад, компанії з міжнародними амбіціями хочуть потрапити в індекс ринків, що розвиваються, або у індекс певної галузі

Франкфуртська фондова біржа

Франкфуртська фондова біржа - найбільша німецька та одна з найбільших світових бірж. Початковою точкою існування біржі вважається прийняття торгівцями в 1585 році єдиних обмінних курсів валют у Франкфурті-на-Майні, який до того моменту вже став великим європейським торговим центром.

Біржа підтримує зв'язки з інвесторами всього світу, при цьому їхня кількість зростає з кожним роком. Останнім часом почала змінюватися структура інвесторів. Якщо до 2000 року на біржі були присутні в основному німецькі інвестори, то зараз присутні капіталовкладники зі США, Великобританії, Франції, Швейцарії та інших країн. Франкфуртська фондова біржа пропонує найменшу загальну вартість первинного розміщення акцій у порівнянні з іншими фондовими майданчиками світу. Цей майданчик надає компаніям, які бажають вийти на міжнародні ринки капіталу, найефективніший, з погляду часових і фінансових витрат, механізм здійснення IPO. Біржа висуває не дуже жорсткі вимоги лістингу. Однак однією з необхідних вимог є прозорість компанії. Лістинг є рівноправним для всіх компаній незалежно від їх капіталізації та торговельної історії.

Торгівля на біржі проводиться на трьох ринках: офіційному ринку, де проходять операції з державними облігаціями та цінними паперами найбільших компаній; регульованому ринку з цінними паперами компаній з меншою капіталізацією; ринку позабіржового обігу - з цінними паперами нових і невеликих компаній. Основний індекс: DAX є барометром стану німецької економіки.

